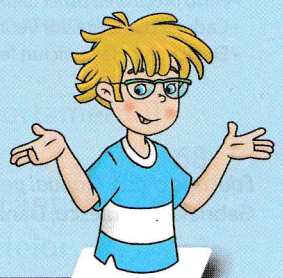
MINISTERUL EDUCAȚIEI

LIBRIS | We know books

LITERA

Gabriela Bărbulescu
Daniela Bește
Daniela Ioniță

Educație civică

4

Manual pentru clasa a IV-a

UNITATEA 1

NE AMINTIM DIN CLASA A III-A 7
Noțiunea de persoană 8
Trăsături morale ale persoanei 10
Raporturile noastre cu animalele, cu plantele și cu lucrurile 12
Raporturile noastre cu ceilalți oameni ... 14
EVALUARE INIȚIALĂ 16

UNITATEA 2

LOCURI DE APARTENENȚĂ 17
Localitatea mea 18
Tradiții locale 21
Țara mea 24
Însemnele țării 27
Dragostea față de țară 29
România, membră a Uniunii Europene ... 32
RECAPITULARE 36
EVALUARE 38

UNITATEA 3

VALORI MORALE 39
Ce sunt valorile morale? 40
Bine/Rău 42
Altruism/Egoism 44
Cinste/Necinste 46
Respect/Lipsă de respect 48
Responsabilitate/ Lipsă de responsabilitate 50
Solidaritate/Lipsă de solidaritate 52
RECAPITULARE 54
EVALUARE 56

UNITATEA 4

NORME MORALE. COMPORTAMENTE MORAL-CIVICE 57
Exemplificări ale normelor morale. Rolul normelor morale 58
Viața morală cotidiană: comportamentul în familie 62
Viața morală cotidiană: comportamentul în școală 64
Viața morală cotidiană: comportamentul în grupul de prieteni 66
Viața morală cotidiană: comportamentul în locuri publice 68
Comportamente prosociale și antisociale. Schimbarea comportamentelor 72
RECAPITULARE 76
EVALUARE 78

UNITATEA 5

DREPTURILE UNIVERSALE ALE COPILULUI 79
Sunt copil, am drepturi 80
Toți copiii au drepturi 83
Drepturi și responsabilități 86
RECAPITULARE 88
EVALUARE 90

RECAPITULARE FINALĂ 91
EVALUARE FINALĂ 95

Oglinda orelor de *Educație civică* 96

LOCURI DE APARTENENȚĂ

2

Apartenența locală
- Localitatea mea
- Tradiții locale

Apartenența națională
- Țara mea
- Însemnele țării
- Dragostea față de țară

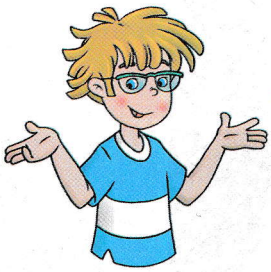
Apartenența europeană
- România, membră a Uniunii Europene
- Însemnele Uniunii Europene

PROIECT
Eu, comunitatea, țara

- ✓ Lucrați în grupuri de 4-5 elevi.
- ✓ Realizați o colecție de materiale prin care să promovați localitatea voastră, comunitatea voastră, țara voastră (pliante, afișe, lapbook-uri, galerii foto, filmulețe etc.). Utilizați informații din lecțiile acestei unități.
- ✓ Stabiliți la nivelul grupului ce produse veți realiza și repartizați responsabilitățile, astfel încât fiecare elev să știe ce are de făcut.
- ✓ Planificați termene pentru realizarea materialelor, atât un termen final, cât și termene de verificare periodică, în care să analizați dacă sunt lucruri/aspecte de modificat sau de îmbunătățit.
- ✓ Stabiliți modul în care veți prezenta colegilor voștri produsele realizate.

COMPETENȚE SPECIFICE: 1.1., 1.2., 3.3.

Localitatea mea

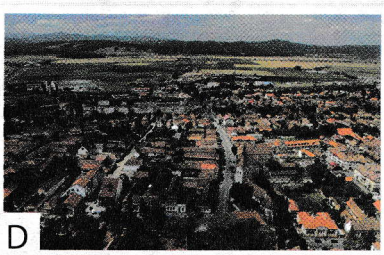
Descoperă!

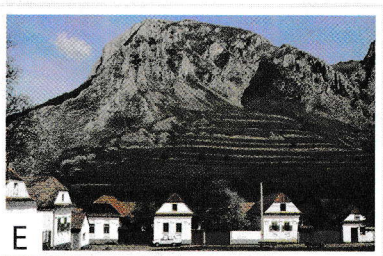
Observă imaginile și răspunde la întrebări.

A

B

C

D

E

- *Care dintre imagini seamănă mai mult cu localitatea ta? De ce?*
- *Localitatea ta este o așezare umană veche sau mai nouă? Este mare sau mică? În ce județ se află? Este o localitate de câmpie, de deal sau de munte?*
- *Unde se află domiciliul tău? Oferă câteva repere mai cunoscute din localitatea ta.*

Spune-ți părerea!

- Îți place să trăiești în localitatea ta? Explică răspunsul.
- Părinții tăi s-au născut în această localitate? Dar bunicii? Dezvoltă răspunsul.
- Ce alte localități ai vizitat?

Află

O **localitate** este o așezare omenească. Într-un anumit sens, locul în care te naști și locuiești este asemănător familiei tale: nu îl alegi, dar este foarte important pentru tine. Orice localitate are o istorie care ar trebui cunoscută de cei care trăiesc în ea.

Așa cum respecți locul în care trăiești, ar trebui să respecți și locurile în care trăiesc alți oameni. Fiecare loc de pe Pământ are de oferit lucruri unice și interesante omenirii.

Domiciliul se referă la spațiul în care cineva trăiește în mod statornic.

1. Lucrați în perechi. Discută cu un coleg despre localitatea voastră, pornind de la întrebările de mai jos:

- *Ce monumente sau locuri deosebite se află în localitate?*
- *Localitatea are o zi în care este sărbătorită? Dacă da, când este aceasta?*
- *Dacă ar trebui să notați, cu o notă de la 1 la 10, felul în care arată localitatea voastră, ce notă ați acorda? De ce?*
- *Ce membri ai familiei tale mai locuiesc în aceeași localitate? La ce activități participați împreună?*

2. Gândește-te la un loc drag din localitatea ta. Scrie pe o foaie A4 care sunt motivele pentru care îl consideri așa. Completează cu un desen sau cu o fotografie a acestui loc. Pune foaia în **portofoliul personal**.

3. Prezentați la nivelul clasei locurile alese de fiecare elev la exercițiul 2 și observați dacă sunt asemănări între alegerile voastre.

4. Lucrați împreună. Căutați informații despre localitatea voastră și realizați un afiș pe o foaie de flipchart. Puneți afișul la loc vizibil, astfel încât să-l poată citi toate persoanele din școală.

- Pentru a aduna cât mai multe păreri, puteți împărți cunoscuților (colegi, vecini) fișe cu întrebări asemănătoare cu cele de mai jos. Dați un termen pentru completarea lor și numiți un responsabil care să le strângă. Poate fi indicat și un loc în care să fie aduse.

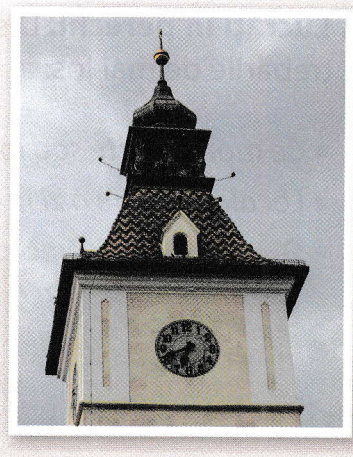
1. *Ce îți/vă place cel mai mult în localitatea ta/dumneavoastră? Ce nu îți/vă place?*
2. *Ce personalități s-au născut ori au trăit în localitatea noastră?*
3. *Cum ți/vi se par cetățenii orașului? Ce vă unește? Ce vă desparte? Care sunt motivele pentru care aveți uneori conflicte?*
4. *Ești/Sunteți mulțumit de felul în care arată orașul nostru/comuna noastră? Ce ai/ați putea face pentru a înfrumuseța localitatea?*

- Discutați răspunsurile obținute. Folosiți la realizarea afișului acele idei, păreri sau sugestii de acțiuni care pot îmbunătăți ceea ce se întâmplă în localitatea voastră.

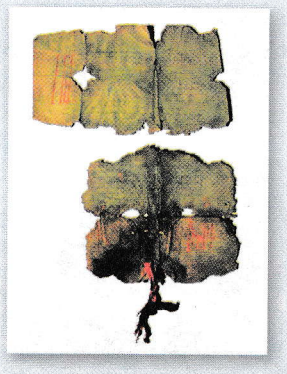
LIBRIS We know books

5. Lucrați în grup. Formați grupuri de 4 elevi. Citiți textele de mai jos și rezolvați cerințele.

Brașovul a fost menționat documentar, pentru prima dată, în anul 1235, sub numele de Corona. Începuturile istoriei orașului sunt însă mai timpurii cu câteva decenii, ele fiind legate de colonizarea germană în regiune și de donația Țării Bârsei, făcută de regele Andrei al II-lea al Ungariei cavalerilor teutoni, în anul 1211, localitatea fiind întemeiată imediat după aceea, cel mai probabil în anul 1213. În Evul Mediu, Brașovul a fost un important punct de sprijin în lupta antiotomană din această parte a Europei, în anul 1395 fiind semnat aici tratatul de alianță antiotomană dintre regele Sigismund de Luxemburg (1387–1437) și Mircea cel Bătrân (1386–1395, 1397–1418), domnitorul Țării Românești.

Turnul Casei Sfatului, Brașov

Hrisovul de la 20 septembrie 1459

Prima atestare documentară a Bucureștiului datează din anul 1459, când, prin hrisovul* din 20 septembrie, domnitorul Vlad Țepeș scutește de dări și întărește dreptul de proprietate al unor locuitori, mici feudali. Documentul, foarte deteriorat, a fost descoperit în jurul anului 1900 și se păstrează în Muzeul Municipiului București – Palatul Suțu. Vlad Țepeș a locuit, patru din cei șase ani de domnie, în „cetatea București", preferându-l reședinței din Târgoviște. Pe 14 octombrie 1465, Radu cel Frumos, fratele lui Vlad Țepeș, decide ca Bucureștiul să fie una dintre reședințele domnești ale Țării Românești.

**hrisov* – act domnesc care servea drept titlu de proprietate

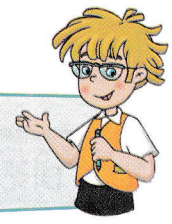
- Scrieți cele mai interesante două informații din fiecare text. Cum ați stabilit care sunt acestea?
- Scrieți cel puțin o informație despre istoria localității voastre.
- Cum credeți că v-ați simți dacă ați descoperi documentul care demonstrează vârsta localității voastre?
- Prezentați, în fața clasei, ce ați lucrat. Comparați răspunsurile voastre cu ale colegilor.

Ce ai învățat?

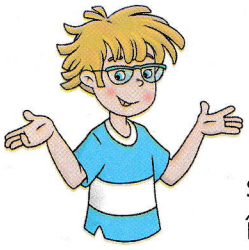
1. De ce este important locul unde trăiești?
2. Ce ar putea povesti localitatea ta?

Mesaj pentru tine

Locul în care te-ai născut ar trebui purtat în inimă, ca să îți cunoști rădăcinile.

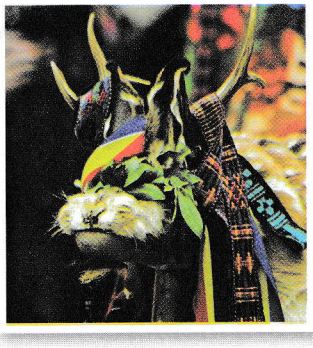

Tradiții locale

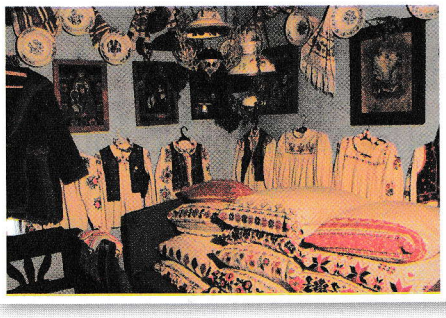

Descoperă!

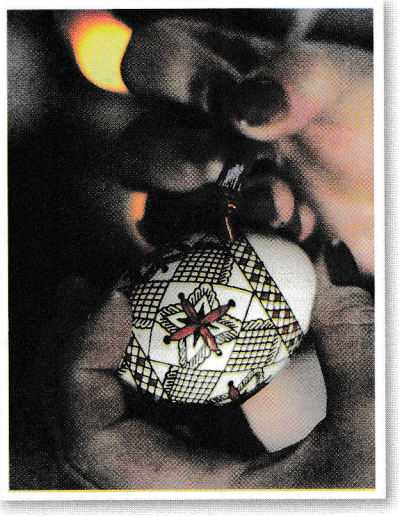
Care dintre următoarele tradiții se respectă în localitatea sau în zona în care locuiești?

Capra

Olărit, țesut, crearea costumelor populare

Încondeierea ouălor de Paști

Dansuri populare

Spune-ți părerea!

- Ce obiceiuri din localitatea ta cunoști?
- Ce obiceiuri se respectă în familia ta?
- Ce obiceiuri îți plac mai mult? De ce?

Află

O **comunitate** este un grup de oameni cu aceleași interese, credințe sau norme de viață.

Tradițiile însoțesc oamenii în diferitele etape ale vieții (naștere, căsătorie, moarte), dar și cu ocazia sărbătorilor religioase. Respectarea acestora oferă oamenilor sentimentul că aparțin unei comunități. Tradițiile sunt transmise din generație în generație, unele dintre ele din vremuri străvechi.

Fiecare comunitate are tradițiile ei, propriile modalități de a-și duce traiul și de a-și promova valorile. De aceea, este necesar să respectăm tradițiile altor comunități și să ne bucurăm de ceea ce ele aduc nou în raport cu tradițiile noastre. Fiecare comunitate are de oferit altor comunități exemple de bună purtare, tradiții frumoase și cunoștințe utile.

Aplică

1. Prezintă pe o foaie A4 un obicei transmis din generație în generație în familia ta. Folosește cuvinte și imagini/desene. Prezintă ce ai lucrat în fața clasei. Pune foaia în **portofoliul personal**.

2. Alege cinci elemente pe care le consideri reprezentative pentru localitatea ta (date istorice, evenimente, personalități, monumente, tradiții și obiceiuri etc.). Realizează prezentarea localității tale folosind aceste elemente.

3. Lucrați în perechi. Propuneți o activitate prin care să faceți localitatea voastră cunoscută colegilor din altă localitate. Spuneți cum s-ar desfășura această activitate.

4. Citește cu atenție textul de mai jos, apoi rezolvă cerințele.

În România trăiesc, conform recensământului populației din anul 2011, 21 de comunități etnice care au mai mult de o mie de membri, cei mai numeroși fiind românii (16 792 868 membri), urmați de maghiari (1 227 623) și de rromi (621 573 membri).

Grupurile etnice pentru care s-a înregistrat un număr de persoane de peste 20 000 sunt: ucrainenii (50 920 persoane), germanii (36 042 persoane), turcii (27 698 persoane), rușii lipoveni (23 487 persoane) și tătarii (20 282 persoane). Alte comunități etnice de pe teritoriul României sunt: sârbii, slovacii, bulgarii, croații, grecii, italienii, evreii, cehii, polonezii, chinezii, armenii, ceangăii, macedonenii.

- Care sunt grupurile etnice care trăiesc pe teritoriul României?
- Ce deosebiri crezi că există între aceste grupuri? Dar asemănări? Privește imaginea din dreapta textului. Ce crezi că își propune să reprezinte? (Gândește-te la grupurile etnice!)
- Realizați o listă cu răspunsurile date de colegi.

5. Lucrați în grup. Formați grupuri de 4 elevi. Discutați despre cum ați proceda în fiecare dintre situațiile date.

a) În clasa voastră vine un coleg nou, de altă etnie.
b) Un coleg râde de un copil care, în familia lui, vorbește altă limbă decât limba română.
c) Aflați că un copil de pe strada ta respectă un obicei pe care tu nu îl cunoști.

Prezentați ideile voastre în fața clasei. Comparați cu ideile colegilor voștri.

6. Observă imaginile. Ce putem învăța studiind tradițiile altor comunități?

Lolele – obicei săsesc (Agnita, România)

Paradă tradițională (Republica Cehă)

Dans (Ucraina)

Păpușă pentru sărbătoarea Maslevița (Rusia)

- Ce tradiție dintre cele ilustrate ai dori să cunoști mai îndeaproape? Argumentează răspunsul tău.

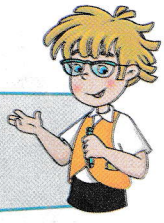
Ce ai învățat?

1. Este importantă cunoașterea tradițiilor unei comunități? Explică răspunsul tău.

2. Cum se transmit tradițiile unei comunități?

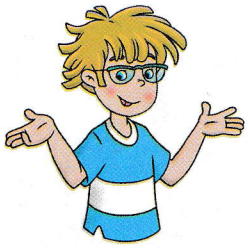
Mesaj pentru tine

Tradițiile unei comunități sunt parte din identitatea acesteia.*

**identitate* – ansamblu de date prin care se identifică o comunitate.

Țara mea

Descoperă!

București

Astăzi, am participat la *Ziua Țărilor*. Doamna profesoară ne-a propus provocarea și noi am acceptat-o. Fiecare dintre noi am prezentat câte o țară. Acum o săptămână, când am tras la sorți ce țară să prezinte fiecare, pe biletul meu scria: ROMÂNIA. Am fost bucuroasă că trebuie să vorbesc despre țara mea natală, despre țara care este casa mea și a colegilor mei. M-am documentat mult și am făcut o prezentare interesantă.

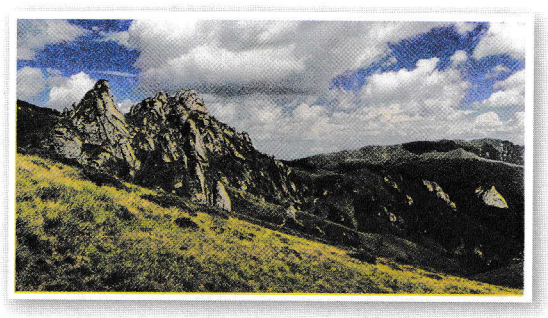
Tao a rugat-o pe doamna profesoară să îl lase să prezinte țara unde s-a născut el, China, iar Kinga a prezentat țara strămoșilor ei, Ungaria.

Împreună am încercat să găsim pe hartă țările și locurile despre care am aflat din prezentări. A fost o experiență interesantă și plăcută.

(*Din jurnalul Mariei*, elevă în clasa a IV-a)

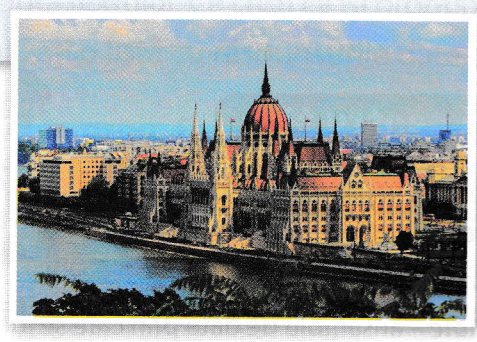

Marea Neagră

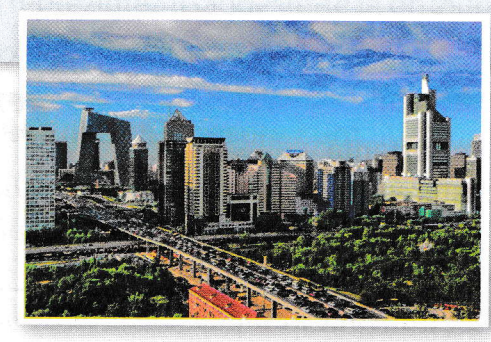

Munții Carpați

- Ce țară a prezentat Maria? De ce s-a bucurat ea?
- Privește imaginile din jurnalul Mariei. Ce știi despre aceste locuri?
- Ce ai aflat despre Tao și despre Kinga? Ce este România pentru ei?
- De ce crezi că elevii au organizat *Ziua Țărilor*?

Budapesta, capitala Ungariei

Beijing, capitala Chinei